

**Opinia do ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji, podpisanego w Brukseli dnia 19 grudnia 2003 roku
(druk nr 204)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Liberalizacja przepisów dotyczących przepływu osób oraz zniesienie kontroli na wewnętrznych granicach Państw Członkowskich Unii Europejskich, skutkują koniecznością zacieśniania współpracy tych Państw w dziedzinie zwalczania międzynarodowej przestępczości, w szczególności ustanawiania właściwych instrumentów i metod ułatwiających i przyspieszających prowadzenie postępowań karnych o charakterze międzynarodowym. W tym celu, w dniu 29 maja 2000 r., zgodnie z art. 34 Traktatu o Unii Europejskiej, została przyjęta przez Radę UE, Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej. Konwencja ta została podpisana w tym samym dniu przez wszystkie ówczesne Państwa Członkowskie.

W dniu 16 października 2001 r. Rada UE przyjęła Protokół do wymienionej Konwencji.

Republika Islandii i Królestwo Norwegii, pozostające poza strukturami Unii Europejskiej, były stronami Konwencji w sprawie znoszenia kontroli paszportowej na granicach wewnątrz nordyckich, z dnia 12 lipca 1957 r., która ustanowiła Nordycką Unię Paszportową. Należały do niej również Państwa Członkowskie UE.

Z uwagi na ścisłe związki pomiędzy tymi dwoma krajami a pozostałymi państwami nordyckimi należącymi do UE, zaszła potrzeba włączenia Islandii i Norwegii w działania Unii

Europejskiej związane ze stosowaniem i rozwojem porozumień z Schengen. Dlatego w dniu 19 grudnia 1996 r. w Luksemburgu podpisano umowę pomiędzy Państwami Członkowskimi UE a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii nadającą obu tym państwom status członka stowarzyszonego w ramach Konwencji. W dniu 18 maja 1999 r. Rada UE zawarła z obydwoma krajami umowę dotyczącą włączenia ich we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen.

W dniu 17 grudnia 2003 r. Rada UE podjęła decyzję w sprawie podpisania Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii dotyczącego stosowania niektórych przepisów Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskim Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 r. do Konwencji. Porozumienie zostało podpisane w dniu 19 grudnia 2003 r.

W Akcie dotyczącym warunków przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej Polska zobowiązała się do związania się konwencjami z dziedziny wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, które do dnia przystąpienia przez Polskę do Unii zostały otwarte do podpisu przez dotychczasowe Państwa Członkowskie.

W wykonaniu tego zobowiązania, po wyrażeniu w dniu 23 lipca 2004 r. zgody przez Parlament, Prezydent RP ratyfikował wskazane wyżej Konwencję i Protokół do tej Konwencji. Przyjęcie obu aktów miało na celu zwiększenie efektywności i uelastycznienie dotychczasowych procedur oraz dostosowanie ich do współczesnych potrzeb współpracy sądowej zmierzającej do skutecznego zwalczania ponadnarodowej przestępczości zorganizowanej, zwłaszcza w zakresie przestępstw o charakterze gospodarczym i finansowym.

Konwencja rozszerza zakres przedmiotowy współpracy na sprawy, w których ściganie należy do właściwości organów administracyjnych, jeżeli od ich decyzji istnieje możliwość odwołania się do sądu. Przewiduje upraszczanie procedury doręczania dokumentów procesowych oraz przekazywania wniosków między zainteresowanymi organami sądowymi i administracyjnymi. Wprowadza możliwość zwracania się do innego Państwa Członkowskiego o przekazanie przedmiotów pochodzących z przestępstwa celem wydania ich osobom pokrzywdzonym na terytorium państwa występującego z takim wnioskiem. Umożliwia tymczasowe przekazywanie osób pozbawionych wolności na terytorium innego Państwa celem przeprowadzenia czynności procesowych. Stwarza też podstawy dla prowadzenia przesłuchań w formie videokonferencji i konferencji telefonicznej. Wprowadza także trzy nowe formy współpracy: niejawne nadzorowanie, tworzenie wspólnych zespołów

śledczych oraz prowadzenie operacji pod przykryciem. Ponadto szczegółowo reguluje zagadnienie przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych.

Protokół, stanowiący załącznik do omówionej Konwencji, wprowadza procedury wymiany informacji w zakresie danych przechowywanych na rachunkach bankowych oraz przepływów finansowych między nimi.

Obecnie zachodzi potrzeba związania się przez Polskę także przedłożonym, opisanym wyżej Porozumieniem, co wymaga wypełnienia procedury ratyfikacyjnej.

Celem Porozumienia jest uproszczenie zasad wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Polską a Islandią i Norwegią.

Art. 1 ust. 3 Porozumienia stanowi, że deklaracje Państw Członkowskich złożone do Konwencji oraz Protokołu będą stosowane także w stosunkach między Republiką Islandii a Królestwem Norwegii, a zatem nie ma obecnie potrzeby składania przez Rzeczpospolitą Polską takich deklaracji, odnoszących się do relacji z tymi dwoma państwami.

Na mocy art. 2 Porozumienia jego strony zostały zobowiązane do stałego śledzenia rozwoju orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich oraz orzecznictwa właściwych sądów Republiki Islandii i Królestwa Norwegii, odnoszącego się do postanowień konwencyjnych będących przedmiotem Porozumienia oraz stworzenia mechanizmu wzajemnego przekazywania tego orzecznictwa.

Zgodnie z treścią art. 4 Porozumienia wszelki spór między Republiką Islandii lub Królestwem Norwegii a Państwem Członkowskim UE, dotyczący wykładni lub stosowania Porozumienia albo jakichkolwiek postanowień określonych w jego art. 1, strona sporu może w terminie sześciu miesięcy przekazać do rozpatrzenia na posiedzeniu przedstawicieli rządów Państw Członkowskich UE oraz Republiki Islandii i Królestwa Norwegii.

Art. 5 przewiduje, że nie później niż 5 lat od dnia wejścia w życie Porozumienia, strony dokonają oceny wykonywania Porozumienia, ze szczególnym uwzględnieniem jego wykładni i perspektyw.

Art. 6 określa termin wejścia w życie Porozumienia.

Zgodnie z treścią art. 8 Porozumienia istnieje możliwość jego wypowiedzenia przez strony, a w przypadku wypowiedzenia przez Republikę Islandii lub Królestwo Norwegii Porozumienie pozostaje w mocy między Unią Europejską a tym państwem, w stosunku do którego nie zostało ono wypowiedziane.

Depozytariuszem Porozumienia jest Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej.

Wejście w życie postanowień Porozumienia nie spowoduje konieczności wprowadzenia zmian w ustawodawstwie polskim. Materia, której dotyczy ten akt nie

wykracza poza zakres merytoryczny Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu do tej Konwencji, która jest już uregulowana w aktach ustawowych i podustawowych (przede wszystkim w Kodeksie postępowania karnego, Kodeksie karnym, Prawie bankowym i w ustawie o Policji).

Zważywszy, na to że materia regulowana Porozumieniem dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawie, związanie się nimi przez Rzeczpospolitą Polską powinno nastąpić w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji RP.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona w dniu 10 lipca 2008 r., została wniesiona do Sejmu przez Radę Ministrów w dniu 26 maja 2008 r.

Projekt ustawy był przedmiotem prac sejmowych komisji: Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Spraw Zagranicznych. Komisje wносиły o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator